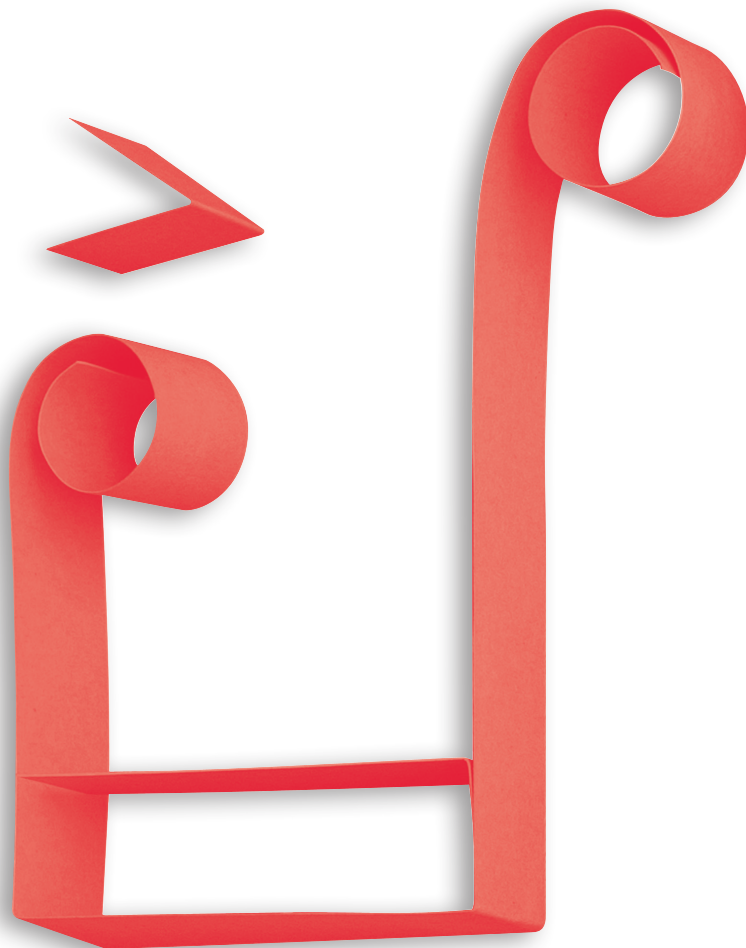

Andante

Llenguatge Musical
Quart Curs
Vicente Roncero

© Copyright 2013. Vicente Roncero Gómez. VALÈNCIA

Edició autoritzada en exclusiva per a tots els països a
PILES, Editorial de Música, S. A. VALÈNCIA (Espanya)

Publicat en Coedició amb **DINSIC Publicacions Musicals, S.L.**
(Barcelona)

All rights reserved

Dipòsit Legal: B-16894-2017

I.S.B.N. de Piles, Editorial de Música S.A.: 978-84-17195-00-7

I.S.B.N. de Dinsic Publicacions Musicals, S.L.: 978-84-16623-33-4

Està legalment prohibit fotocopiar o escanejar aquest llibre o partitura sense el permís corresponent. Si necessita fotocopiar o escanejar aquesta obra o algun fragment, dirigeixi's a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org), per a obtenir l'autorització corresponent. De la mateixa manera queda prohibida la retransmissió total o parcial d'aquesta obra, tant per ràdio, televisió, com cable o la seva gravació en qualsevol mitjà, sense que existeixi un contracte en el qual l'editor ho autoritzi expressament.

Printed in Spain / Impres a Espanya

Imprimeix: SERVIFORM

PILES, Editorial de Música S. A.

Archena, 33 - 46014 VALÈNCIA (España)

Tel. 96 370 40 27 - Fax: 96 370 49 64

www.pilesmusic.com

DINSIC Publicacions Musicals, S.L.

Seu social: Gran Via de les Corts catalanes, 529 6è 1a

08011 Barcelona

Magatzem: Sepúlveda, 84

08015 Barcelona

Tel. 93 3180605 – 93 8326946

E-mail: dinsic@dinsic.com

www.dinsic.com

Índice

					
	RÍTMIC/MÈTRICS	ENTONACIÓ	AUDICIÓ	TEORIA MUSICAL	PÀG.
PRIMER TRIMESTRE					
Unitat 1	Compàs de $\frac{3}{8}$ Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Do Major Intervals de 2a m i 7a M	Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 2a m i 7a M Exercici d'interval harmònic de 2a m i 7a M	Compàs de $\frac{3}{8}$ Matisos. Ampliació dels matisos agògics. Augmentatius i diminutius	6
Unitat 2	Compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Mi Major Intervals de 2a M i 7a m	Reconèixer els sons de l'escala de Mi Major Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 2a M i 7a m Exercici d'interval harmònic de 2a M i 7a m	Tonalitat de Mi Major Tonalitat. Ampliació Interval harmònic. Ampliació Acords, ampliació. Arpegi	16
Unitat 3	Compàs de $\frac{6}{4}$ Compàs de $\frac{3}{4}$ Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Do# menor Intervals de 2a m i 7a M Intervals de 2a M i 7a m	Reconèixer els sons de l'escala de Do# menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 2a M i 7a m - 2a m i 7a M Exercici d'interval harmònic de 2a m i 7a M - 2a M i 7a m	Tonalitat de Do# menor , tonalitat relativa de Mi Major Compasos $\frac{6}{4}$ y $\frac{3}{4}$ Clau de Do en 3a línia	28
Unitat 4	Compàs de $\frac{4}{3}$ Compàs de $\frac{3}{8}$ Figura de nota quadrada i el seu silenci. Doble puntet Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de La$\flat$ Major Intervals de 3a M i 6a m.	Tonalitat de La$\flat$ Major Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 3a M i 6a m, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 3a M i 6a m, més els que ja hem estudiat	Tonalitat de La$\flat$ Major Nova figura de nota: la quadrada i el seu silenci Compasos $\frac{3}{8}$ o $\frac{4}{8}$ Doble puntet	38
Unitat 5	Compàs de $\frac{2}{4}$ Grups de notes de valoració especial, ampliació: el cinquè	Escala de Fa menor Intervals de 3a m i 6a M	Tonalitat de Fa menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 3a m i 6a M, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 3a m i 6a M, més els que ja hem estudiat	Tonalitat de Fa menor , tonalitat relativa de La$\flat$ Major Grups de notes de valoració especial. Ampliació: el cinquè Ornaments. Ampliació. Trino, tremolo, arpegiat, glissando, cadència o fermata, fioritura	48
Resum 1r Trimestre					60
SEGUNDO TRIMESTRE					
Unitat 6	Compàs de $\frac{2}{4}$ Tresets irregulars Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escalas menor oriental i hispano-àrab Intervals de 4a Justa i 5a Justa	Diferenciar les escales menor oriental i hispano-àrab Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 4a Justa i 5a Justa, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 4a Justa i 5a Justa, més els que ja hem estudiat	Escalas. Ampliació: escala zingara o menor oriental i hispano-àrab Grups de valoració especial. Tresets irregulars Articulació ampliació. Coma de respiració, picat-lligat, subratllat-picat, filat	68

Índice

					
	RÍTMIC/MÈTRICS	ENTONACIÓ	AUDICIÓ	TEORIA MUSICAL	PÀG.
Unitat 7	Compàs de $\frac{5}{8}$ Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Si Major . Intervals de 4a Justa i 5a Justa	Reconèixer els sons de l'escala de Si Major Exercici d'interval melòdic de 4a Justa i 5a Justa, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 4a Justa i 5a Justa, més els que ja hem estudiat	Tonalitat de Si Major Clau de Do en 4a línia. Compàs de $\frac{5}{8}$. Compàs asimètric. Ritmes característics d'aquest compàs: zortziko Diapasó	78
Unitat 8	Compàs de $\frac{3}{4}$ Grups de valoració especial: septet Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Sol # menor Intervals de 6a Major i 3a menor	Reconèixer els sons de l'escala de Sol # menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic 6a Major i 3a menor, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 6a Major i 3a menor, més els que ja hem estudiat	Dobles alteracions Tonalitat de Sol # menor , tonalitat relativa de Si Major Grups de valoració especial: septet Numeració de les octaves. Índex acústics	88
Unitat 9	Compàs de $\frac{12}{4}$ Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala cromàtica Intervals de 6a menor i 3a Major	Reconèixer els sons de l'escala cromàtica Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic 6a menor i 3a Major, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 6a menor i 3a Major, més els que ja hem estudiat	Escales diatòniques i escala cromàtica Compàs $\frac{12}{4}$. Ritme binari i ritme ternari Ritme i mètrica (compàs)	98
Resum 2n Trimestre					110
TERCER TRIMESTRE					
Unitat 10	Compàs de $\frac{6}{8}$ Grups de valoració especial. Doset i quartet irregulars Doset en tres temps Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Re ♮ Major Interval de 7a Major i 2a menor	Reconèixer els sons de l'escala de Re ♮ Major Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 7a Major i 2a menor, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 7a Major i 2a menor, més els que ja hem estudiat	Tonalitat de Re ♮ Major Grups de valoració especial. Doset i quartet irregulars Doset en tres temps So, soroll. Qualitats del so: timbre, altura, intensitat i durada	118
Unitat 11	Compàs de $\frac{3}{4}$ y $\frac{6}{8}$ Ritme característic de les peteneres Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escala de Si ♭ menor Interval de 7a menor i 2a Major	Reconèixer els sons de l'escala de Do menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic de 7a menor i 2a Major, més els que ja hem estudiat Exercici d'interval harmònic de 7a menor i 2a Major, més els que ja hem estudiat	Tonalitat de Si ♭ menor , tonalitat relativa de Re ♮ Major Música popular. Folklore Compasos de $\frac{3}{4}$ y $\frac{6}{8}$. Ritme característic de les peteneres	128
Unitat 12	Compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques que resulten d'aquest compàs	Escales mixtes Intervals estudiats	Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic ja estudiats Exercici d'interval harmònic ja estudiats	Escales. Ampliació: Escala pentatònica o pentàfona. Escales mixtes majors i mixta menor La forma musical. Ampliació: forma A-B-A'	138
Resumen 3er Trimestre					150

Pròleg

Andante és la primera metodologia dedicada a l'aprenentatge del llenguatge musical que va incorporar en un sol llibre **tot el material curricular**. Després de més d'una dècada al servei de l'ensenyament, Andante (Piles, Editorial de música) decideix renovar-se, però sense perdre la seva manera de ser, que ha fet que durant tots aquests anys tants professors i alumnes hagin confiat en els seus materials.

Andante es proposa ser més àgil, **dinàmic, clar** i tenir un sentit més **pràctic i directe**. En aquesta nova edició, que ara publiquem en llengua catalana en coedició amb **DINSIC Publicacions Musicals, SL**, hi hem posat tota la nostra **experiència**, a més de la de molts companys i alumnes, que ens han fet arribar els seus punts de vista perquè poguéssim dur a terme aquest projecte amb el qual hem volgut continuar desenvolupant el compromís que tenim amb l'ensenyament musical.

El **nou Andante** està format per dotze unitats amb noves activitats. Cada unitat està dividida en diferents apartats: teoria, estudi, exercicis de claus, exercicis rítmics, exercicis d'entonació, lectures ritmicomelòdiques a les quals anirem incorporant els elements d'expressió que anem aprenent, exercicis d'audició, teoria i escriptura musical.

Les activitats de cada unitat mantenen una **relació inseparable** dins del seu aprenentatge. D'aquesta manera, l'aprenentatge del llenguatge musical serà molt més **coherent i efectiu**. Al final de cada trimestre, apareix un resum que inclou noves lectures, exercicis de reforç i un **quadre** amb tots els continguts treballats durant aquest temps.

Una de les altres novetats d'aquest **Andante** és que hi hem incorporat un **CD**^{1*} que serà de gran ajuda tant per la feina a classe com per les tasques a casa. En aquest **CD** hi figuren tant les cançons en què estan basades les unitats didàctiques com els exercicis d'audició.

És molt important treballar dia a dia i crear un hàbit d'estudi en el que el nucli familiar pugui involucrar-se. En aquest sentit, l'aportació del **CD** serà de vital importància, perquè facilita que l'alumne pugui treballar amb una certa **independència**. No obstant això, el professor no ha de deixar de guiar-lo mai en la seva relació amb **Andante**.

---

* Al CD trobaràs dotze estudis i dos exercicis d'audició ritmicomelòdics per a cada unitat. A més, a la web www.andante.editorialpiles.com trobaràs un exercici rítmic, un de melòdic i un d'interval harmònic corresponent a cada unitat didàctica i als resums trimestrals.

Unitat 6

2º Trimestre

Compàs de $\frac{2}{4}$
Tresets irregulars
Fórmules rítmiques que
resulten d'aquest compàs

19-20

Diferenciar les escales menor oriental i hispano-àrab

Tonalitats conegudes

Exercici d'interval·ls melòdics de 4a Justa i 5a Justa, més els que ja hem estudiat

Exercici d'interval·ls harmònics de 4a Justa i 5a Justa, més els que ja hem estudiat

Escales menor oriental i hispano-àrab
Interval·ls de 4a Justa i 5a Justa

Escales. Ampliació: escala zíngara o menor oriental i escala hispano-àrab
Grups de valoració especial. Tresets irregulars

Articulació. Ampliació. Coma de respiració, pica-l·ligat, subratllat-picat, filat

Elements de teoria

• Escales. Ampliació: escala menor oriental i escala hispano-àrab

Completa

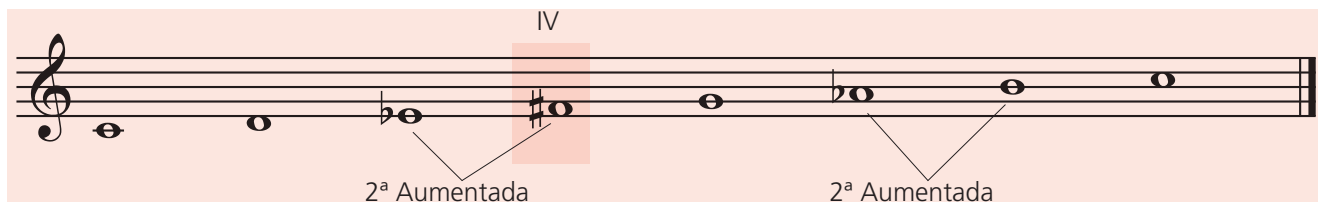
Escriu l'escala model del mode Major i la del mode menor harmònica.

L'Estudi núm. 6 s'ha compost fent servir l'escala hispano-àrab i l'escala menor oriental o zíngara.

Escala zíngara o menor oriental

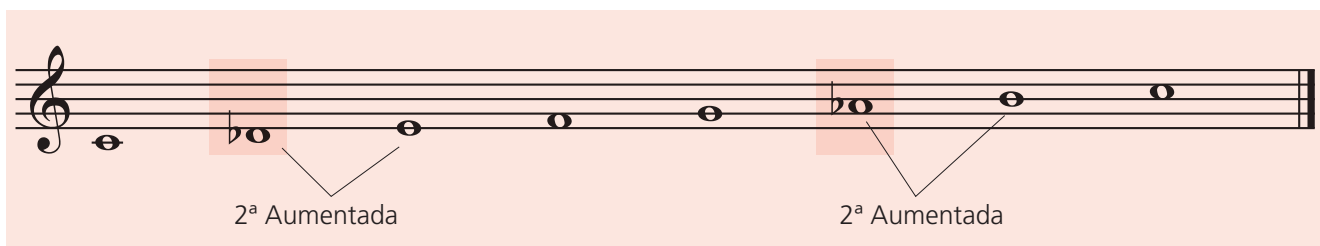
Bàsicament és una escala menor harmònica amb el IV grau elevat.

Com veus a l'exemple, en aquesta escala trobem la distància de 2a augmentada dues vegades: entre els graus III i IV i entre el VI i el VII.

Escala hispano-àrab

L'escala hispano-àrab és una escala major amb el II i el VI graus rebaixats.

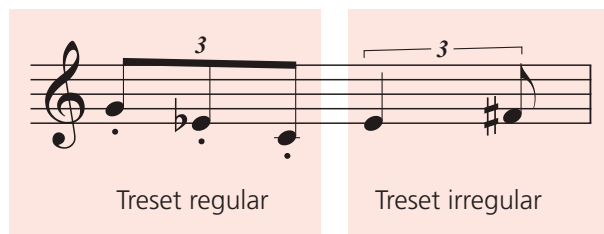
El resultat, com passa a l'escala zíngara, són dues 2es augmentades, tot i que aquest cop entre els graus II i III i entre el VI i el VII.

Observa el caràcter de l'Estudi núm. 6 i comenta amb el professor i els teus companys per què creus que és així.

• Grups de valoració especial.

Tresets irregulars

Un treset és regular quan està format per tres figures iguals. En cas contrari, direm que el treset és irregular

• Articulació (ampliació). Coma de respiració, picat-lligat, filat

Recorda que quan cantem o interpretem una partitura, no executem tots els sons de la mateixa manera. Els músics ho anomenem *articulació*.

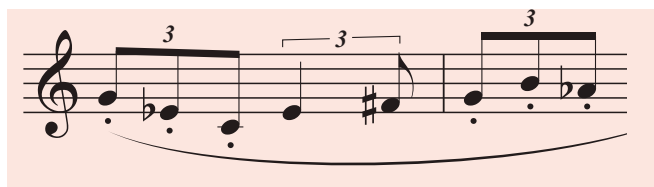
Coma de respiració

És una coma, exactament igual a la que es fa servir en el llenguatge escrit, que es col·loca sobre el pentagrama. La seva funció és la d'indicar-nos que hem d'escurçar la duració del so anterior a ella. La respiració pot entendre's tant des del punt de vista musical com físic.

Picat-lligat

És la suma de dos tipus d'articulació que, en principi, semblen contradictoris. Així doncs, el resultat d'aquest signe està a mig camí entre tots dos. Com veus a la interpretació, la duració dels sons haurà de ser aproximadament $\frac{3}{4}$ parts de la duració escrita.

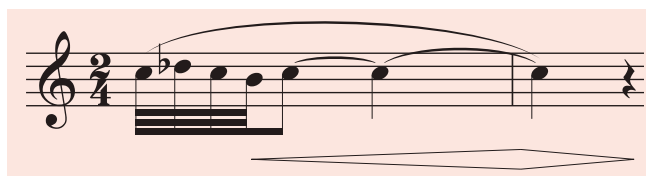
Subratllat-picat

Les notes s'han d'executar accentuant lleugerament el so al qual afecta i escurçant-ne el valor.

Filat

El filat s'utilitza en notes llargues. Són dos reguladors que s'interpreten tan com indiquen els dos signes.

Estudi núm. 6 en

A 18

Adagio ♩ = 40

VEU

Piano

mf

mf

subito p

cresc. molto

subito p

cresc. molto

f

mf

f

mf

13

13

17

p

17

21

cresc.

21

25

poco rit. *a tempo* *mf* *f*

25

Lectura de claus

Núm. 1

♩ = 60

Núm. 2

♩ = 72

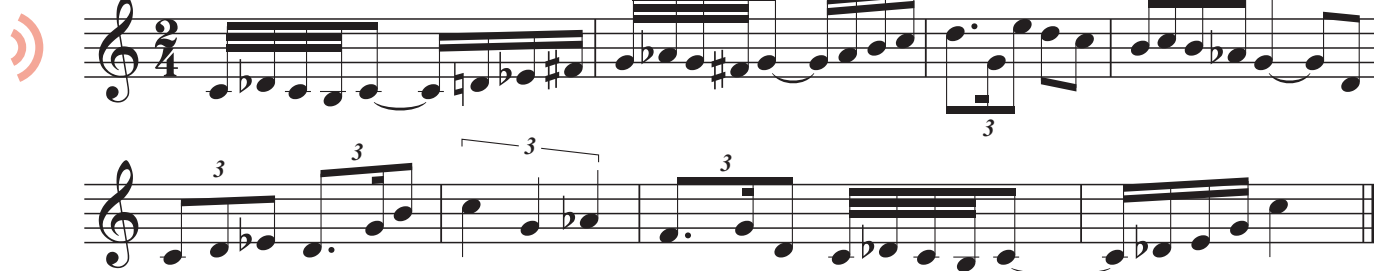

Exercicis de ritme

Núm. 1

♩ = 44

Núm. 2

♩ = 44

Exercicis de ritme combinat

Núm. 3

♩ = 44

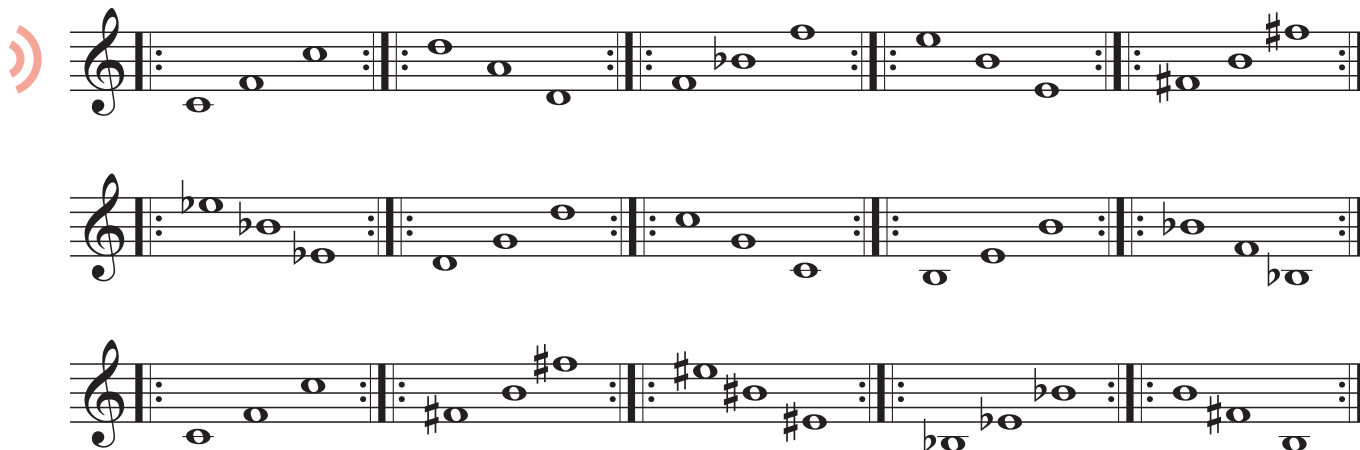

Exercicis d'entonació

Intervalització

Núm. 1

Exercicis de lectura melòdica

Núm. 1

$\text{♩} = 40$

Núm. 2

$\text{♩} = 40$

Lectures

Núm. 1 Moderato

First system: *mf*

Second system: *p* (triplets), *f*, *p*

Third system: *mf* (triplets)

Núm. 2 Andante

First system: *mf*, *f* (triplets)

Second system: *mf* (triplets), *f* (triplets)

Third system: (triplets)

Núm. 3 Andantino

First system: *p* (triplets)

Second system: *mf* (triplets)

Third system: *p* (triplets)

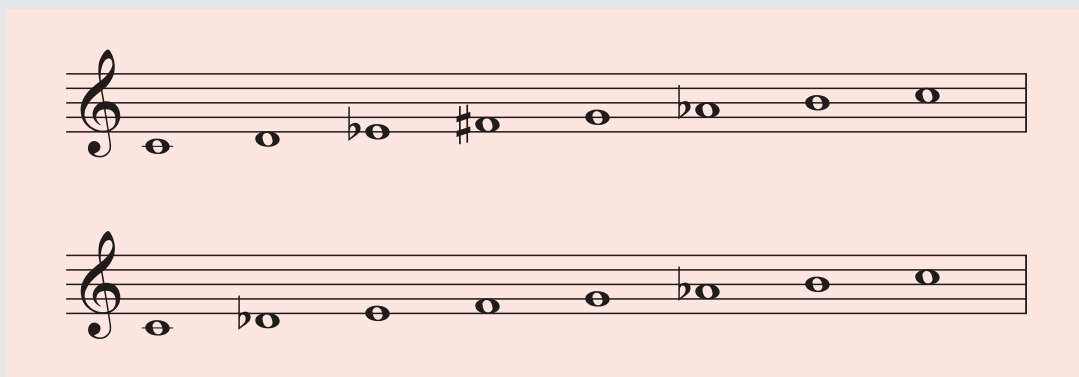

Exercicis de teoria i escriptura musical

- 1** Classifica, a les pàgines corresponents a l'estudi, els seus intervals.

Escriu a la teva llibreta quins són la tonalitat i el mode. Indica com és el compàs escrivint-ne les Unitats de subdivisió, el temps i el compàs corresponents. El so més greu, així com el més agut. El o els ritmes característics d'aquest estudi i el o els fragments melòdics que consideres més importants. Indica també com és el "tempo" de l'estudi que estem treballant: si es manté constant, com són els canvis i en quins compassos es produeixen. Com és el caràcter? És el mateix al llarg de tot l'estudi? On varia?

- 2** Escriu les distàncies en tons i semitons entre els graus d'aquestes dues escales.

Escriu i compara les distàncies que s'estableixen a les escales Major i hispano-àrab, i menor i menor-oriental.

Hispano-àrab	Major	menor-oriental	menor
1-2	1-2	1-2	1-2
2-3	2-3	2-3	2-3
3-4	3-4	3-4	3-4
4-5	4-5	4-5	4-5
5-6	5-6	5-6	5-6
6-7	6-7	6-7	6-7
7-8	7-8	7-8	7-8

- 3** Escriu quines escales s'han fet servir per compondre aquest fragment.

- 4** A l'exercici següent hem eliminat les indicacions de matís i d'articulació corresponents a l'Estudi núm. 6. Escriu-hi les que tu consideris. Després, canta'l i observa les diferències amb l'estudi original.

- 5** Completa el fragment següent fent servir tresets irregulars

- 6** Indica quins dels intervals següents són melòdics (IM) o harmònics (IH). Classifica els harmònics entre consonàncies (C) o dissonàncies (D).